

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет (інститут) біології та лісового господарства
Кафедра лісового та садово-паркового господарства

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

ПРАКТИКА З ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА

підготовки магістра

спеціальності Н4 Лісове господарство

освітньо-професійної програми Лісове господарство

Силабус освітнього компонента «Практика з лісового господарства» підготовки магістра, галузі знань Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина, спеціальності Н4 Лісове господарство, освітньо-професійної програми Лісове господарство

Розробник: Рибак Юлія Леонідівна, старший викладач, кандидат біологічних наук

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

Андрєва В.В.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри лісового та садово-паркового господарства

протокол № 1 від 02 вересня 2025 р.

Завідувач кафедри:

Андрєва В.В.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна (очна) форма здобуття освіти	галузь знань Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина спеціальність Н4 Лісове господарство освітньо-професійна програма Лісове господарство освітній рівень Магістр	Нормативний
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання 2025
ІНДЗ: немає		Семестр <u>1-ий</u>
		Лекції -
		Практичні -
		Самостійна робота 112 год.
		Консультації 8 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання		українська

II. Інформація про викладача

ППП Рибак Юлія Леонідівна

Науковий ступінь кандидат біологічних наук

Вчене звання -

Посада старший викладач кафедри лісового та садово-паркового господарства

Контактна інформація (+38097 836 69 61, Rybak.Julua@vnu.edu.ua).

Дні занять (<https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>).

III. Опис освітнього компонента

1.Анотація курсу.

Практика з лісового господарства для здобувачів є основним етапом їхньої практичної підготовки, навчання й виховання як майбутніх фахівців. Практична спрямованість практики з лісового господарства пов'язана з основними напрямками науково-дослідної роботи випускових кафедр і покликана допомогти здобувачам у виконанні їх наукового дослідження з обраної теми.

Пререквізити: лісопаркове господарство, селекція деревних рослин.

Постреквізити: лісозаповідна справа, регіональне лісництво, лісова політика, ГІС-технології у лісовому господарстві, регулювання продуктивності лісів, зелений та мисливський туризм.

2.Мета і завдання освітнього компонента.

Метою проходження практики з лісового господарства є систематизація отриманих теоретичних знань, практичних навичок та застосування їх на практиці при вирішенні поставлених задач у галузі лісового господарства, опанування вміння та подальший розвиток самостійної роботи з аналізу, використання методичних, інструментальних та інформаційних методів дослідження.

Основними завданнями вивчення освітнього компоненту є:

- вивчення екологічних та економічних особливостей організації та ведення лісового і мисливського господарства;
- вивчення структур лісогосподарського виробництва;
- освоєння теоретичних засад формування, росту та розвитку лісу;
- вміння застосовувати лісівничо-таксаційні ознаки дерев і насадження;

- вивчення основних ентомошкідників і збудників фітозахворювань та оцінювання санітарного стану насаджень відповідно до санітарних правил;
- освоєння практичних засад лісового насінництва;
- освоєння агротехніки створення та вирощування насаджень;
- освоєння практичних умінь рубок формування та поліпшення якісного складу лісів;
- застосування на практиці інструментальних, інформаційних та аналітичних методів дослідження;

Передумови для вивчення освітнього компоненту: Згідно структурно-логічної схеми, проходженню виробничої практики передують всі освітні компоненти, що передбачені в освітній програмі.

3. Компетентності. Програмні результати навчання. Soft skills.

ІК. Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері лісового і мисливського господарства.

При проходженні виробничої практики здобувачі здобувають такі загальні та фахові компетентності:

ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 3. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 6. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Освоєння виробничої практики забезпечує нижченаведені програмні результати навчання:

РН 2. Вільно спілкуватись усно і письмово українською та іноземною мовами при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій у сфері лісового господарства.

РН 4. Відшукувати необхідні дані в науковій літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати та оцінювати ці дані.

РН 6. Оцінювати стан лісових фітоценозів, лісові ресурси в конкретних лісорослинних умовах, їх потенціал та прогнозувати можливості використання.

РН 11. Застосовувати сучасні експериментальні та математичні методи, цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення для розв'язання складних задач лісового та мисливського господарства.

РН 13. Розробляти заходи з удосконалення постійної лісонасінної бази основних лісоутворюючих видів

Soft skills: комунікабельність; ввічливість; гнучкість розуму; чесність; навички міжособистісного спілкування; позитивний настрій; професіоналізм; відповідальність; вміння працювати в команді.

4. Структура освітнього компонента

Етапи проведення практики з лісового господарства

ДЕНДРОЛОГІЯ, ЛІСОЗНАВСТВО

Зміст, основні завдання, тривалість

1. Інструктажі з правил пожежної безпеки в лісі та з техніки безпеки при виконанні польової практики. – 1 год.

2. Ознайомлення з деревними та чагарниковими видами насаджень населених пунктів (екскурсія в зелених насадженнях). – 4 год.

Мета: Навчитись визначати види деревних порід в польових умовах.

Місце практики: зелені та лінійні насадження м. Луцьк.

Завдання:

1. Екскурсія по зелених насадженнях м. Луцьк.

2. Самостійна робота студентів по визначенню видів деревних порід за допомогою визначників.

<p>3. Ознайомлення з деревними видами лісів (екскурсія в лісових масивах). – 5 год. <u>Мета:</u> Навчитись працювати з визначниками деревних та чагарникових порід та визначати види деревних порід в польових умовах. <u>Місце практики:</u> лісові масиви зеленої зони м. Луцьк. <u>Завдання:</u> 1. Експедиція лісовими масивами. 2. Самостійна робота студентів по визначенню видів лісотвірних деревних порід за допомогою визначників.</p>
<p>4. Ознайомлення з чагарниковими видами лісів (екскурсія в лісових масивах). – 5 год. <u>Мета:</u> Навчитись працювати з визначниками деревних та чагарникових порід та визначати види чагарникових порід в польових умовах. <u>Місце практики:</u> лісові масиви зеленої зони м. Луцьк. <u>Завдання:</u> 1. Експедиція лісовими масивами. 2. Самостійна робота студентів по визначенню видів переважаючих чагарникових порід за допомогою визначників.</p>
<p>5. Опрацювання методики визначення типів лісорослинних умов. Типи лісу дібров. – 5 год. <u>Мета:</u> Навчитись в польових умовах визначати типи лісорослинних умов. В процесі екскурсії виявити типи лісу дібров. <u>Місце практики:</u> лісові масиви Волинської області.. <u>Завдання:</u> 1. На екскурсії у лісові масиви Волинського лісового селекційно-насінневого центру встановити деревні й кущові породи, а також типи лісорослинних умов та типи лісу. 2. Дати оцірку морфолого-лісівничу характеристику окремим деревостанам.</p>
<p>6. Опрацювання методики визначення типів лісорослинних умов. Типи лісу судібров. – 5 год. <u>Мета:</u> В процесі екскурсії виявити типи лісу судібров. <u>Місце практики:</u> Лісові масиви лісового фонду Волинської області. <u>Завдання:</u> 1. На екскурсії в лісових масивах Ківерцівського лісництва встановити типи лісорослинних умов та типи лісу. 2. Дати оцірку морфолого-лісівничу характеристику окремим деревостанам.</p>
<p>7. Опрацювання методики визначення типів лісорослинних умов. Типи лісу борів та суборів. – 5 год. <u>Мета:</u> В процесі екскурсії виявити типи лісу борів та суборів. <u>Місце практики:</u> Лісові масиви лісового фонду Волинської області (за вибором). <u>Завдання:</u> 1. На екскурсії в лісових масивах встановити типи лісорослинних умов та типи лісу. 2. Дати оцірку морфолого-лісівничу характеристику окремим деревостанам.</p>

ЛІСОВА ТАКСАЦІЯ

Зміст, основні завдання, тривалість

<p>1. Таксація окремого ростучого дерева та його частин. – 5 год. <u>Мета:</u> Навчитись працювати з лісотаксаційними приладами та інструментами та здійснювати таксацію окремого ростучого дерева. <u>Місце практики:</u> зелені та лінійні насадження м. Луцьк, окремі ростучі дерева, лабораторний корпус С (№ 2). <u>Завдання:</u> 1. Ознайомитись з будовою та методикою користування основними приладами, інструментами та іншими засобами для виконання лісотаксаційних вимірювань. 2. Експедиція. Здійснити таксацію окремого ростучого дерева.</p>

2. Закладання індивідуальної пробної площі без рубки модельних дерев. – 10 год.

Мета: Вивчити методику проведення польових робіт при таксації насаджень.

Місце практики: лісові масиви (грабово-дубові деревостани).

Завдання:

1. Вибрати місце пробної площі, зробити її обмеження в натурі та прив'язку.
2. Здійснити суцільний перелік дерев на пробній площі.
3. Вибрати та обміряти модельні дерева.
4. Описати підріст, підлісок, живий надґрунтовий покрив.

3. Камеральна обробка матеріалів індивідуальних пробних площ без рубки модельних дерев. – 15 год.

Мета: Вивчити методику камерального обробітку польових даних пробних площ.

Місце практики: лабораторний корпус С (№ 2).

Завдання:

1. Обчислити кількість стовбурів та суму площ поперечних перерізів на 1 га.
2. Розрахувати середній діаметр насадження.
3. Побудувати криву висот та знайти середню висоту насадження.
4. Встановити клас бонітету.
5. Розрахувати повноту насадження.
6. Обчислити запас насадження.
7. Розрахувати склад насадження.

ЛІСІВНИЦТВО

Зміст, основні завдання, тривалість

1. Оцінка природного поновлення лісових деревних порід. Типи лісу борів та суборів. – 10 год.

Мета: Навчитись оцінювати природне поновлення головних лісотвірних порід.

Місце практики: лісові масиви (соснові деревостани) лісового фонду Волинської області.

Завдання:

1. На екскурсії в лісових масивах встановити типи лісорослинних умов та типи лісу.
2. Дати окомірну морфолого-лісівничу характеристику окремим деревостанам.
3. Оцінити наявність та благонадійність природного поновлення лісових деревних порід шляхом закладання пробних площ та облікових площадок.

2. Оцінка насінневої урожайності та природного поновлення лісових деревних порід. Типи лісу дібров та судібров. – 10 год.

Мета: Закріпити вміння оцінювати урожайність насіння та природного поновлення головних лісотвірних порід.

Місце практики: лісові масиви (дубові деревостани).

Завдання:

На екскурсії у лісові масиви ДП «Волинський лісовий селекційно-насінневий центр» встановити деревні й кущові породи, типи лісорослинних умов та типи лісу.

Дати окомірну морфолого-лісівничу характеристику окремим деревостанам.

Оцінити урожайність окремих дерев і деревостану в цілому.

Оцінити наявність та благонадійність природного поновлення лісових деревних порід шляхом закладання пробних площ та облікових площадок.

3. Відвід лісосіки в рубку головного користування. – 10 год.

Мета: Навчитись практично здійснювати відведення лісосік в рубку головного користування.

Місце практики: Лісові масиви ДП «Волинський лісовий селекційно-насінневий центр».

Завдання:

1. Виявити насадження, які підлягають проведенню суцільно-лісосічних рубок.
2. Зробити відмежування лісосіки в натурі та її прив'язку.
3. Здійснити відвід лісосіки в рубку догляду.

КАМЕРАЛЬНИЙ ОБРОБІТОК ПОЛЬОВИХ ДАНИХ, РОБОТА З ДОКУМЕНТАМИ

Зміст, основні завдання, тривалість

1. Матеріально-грошова оцінка лісосік. – 10 год.

Мета: Навчитись здійснювати матеріально-грошову оцінку лісосік.

Місце практики: лабораторний корпус С (№ 2).

Завдання:

1. Здійснити матеріально-грошову оцінку лісосік за результатами відводу.

2. Оформлення звіту за практику. – 20 год.

Мета: Навчитись технічним особливостям оформлення документації з використанням Microsoft Word.

Місце практики: лабораторний корпус С (№ 2).

Завдання:

1. Навчитись редагувати тексти у Microsoft Word з метою приведення їх до встановлених технічних параметрів (шрифту, розміру, параметрів сторінки тощо).
2. Навчитись структурувати тексти з метою полегшення навігації в електронних варіантах текстів та формування автоматичного змісту.
3. Навчитись оформлювати списки використаних джерел інформації.
4. Навчитись створювати автоматичні (перехресні) посилання на джерела інформації.
5. Оформлення звітів за практику з урахуванням усіх вимог.
6. Захист звітів за практику.

IV. Політика оцінювання

Контроль виконання практики з лісового господарства здійснюється керівником практики від кафедри, який безпосередньо приймає захист звіту на кафедрі. Також керівник контролює і перевіряє Якість виконання польових робіт. Захист практики з лісового господарства закінчується його оцінкою за 100-бальною шкалою.

Зміст роботи, що оцінюється	Кількість балів
1. Теоретична підготовка та особистісні характеристики за оцінкою керівника практики від підприємства: – знання предмету та володіння матеріалом; – дисциплінованість під час проходження практики; – самостійність та ініціативність; – професійна спрямованість.	25
2. Результати виконання індивідуального завдання: – відповідність зібраних матеріалів завданню; – повнота зібраних матеріалів; – самостійність вироблення критеріїв відбору матеріалу.	25
3. Оцінювання звітної документації: – оформлення польових матеріалів; – оформлення звіту;	25
4. Захист практики	25

Політика викладача щодо здобувача освіти

Викладач дотримується принципів академічної доброчесності, взаємоповаги та рівних можливостей для всіх здобувачів освіти.

Відвідування аудиторних занять є рекомендованим та сприяє якісному засвоєнню навчального матеріалу. У разі пропуску етапів виробничої практики з поважних причин (хвороба, участь в офіційних заходах, інші обґрунтовані обставини) здобувач освіти має право на відпрацювання пропущеного матеріалу у формах, визначених викладачем.

Викладач забезпечує відкриту комунікацію, надає консультаційну підтримку та сприяє створенню доброзичливого й безпечного освітнього середовища, у якому заохочується активна участь здобувачів освіти в освітньому процесі.

Політика щодо академічної доброчесності.

Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності під час усіх видів освітньої діяльності, зокрема при виконанні практичних і самостійних робіт, підготовці рефератів, презентацій, складанні підсумкового контролю. Усі використані джерела інформації мають бути належним чином оформлені відповідно до встановлених вимог академічного цитування.

Забороняється списування, несанкціоноване використання допоміжних матеріалів, подання чужих робіт як власних, використання штучного інтелекту без дозволу викладача, повторне подання однієї і тієї ж роботи з різних компонентів без погодження, а також будь-які форми фальсифікації або фабрикації результатів навчальної діяльності.

Здобувачі освіти несуть персональну відповідальність за дотримання вимог академічної доброчесності та зобов'язані ознайомитися з положеннями Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки та іншими внутрішніми нормативними актами університету до початку вивчення освітнього компонента.

Політика щодо деделайнів та перескладання.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів).

Можливість отримати додаткові (бонусні) бали. За активну участь у громадському житті факультету здобувач може отримати до 5 додаткових балів з одного ОК.

V. Підсумковий контроль

Формою контролю та оцінювання знань здобувачів освіти є залік. Оцінювання заліку здійснюється при отриманні готового звіту практики з лісового господарства.

VI. Шкала оцінювання

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є залік

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
0–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Рекомендована основна література

1. Гордієнко М. І., Гузь М. М., Дебринюк Ю. М., Маурер В. М. *Лісові культури* : підручник; за ред. д.с.-г.н. М. М. Гузя. Львів: Камула, 2005. 608 с.
2. Гордієнко М. І., Корецький Г. С., Маурер В. М. *Лісові культури* : підручник. К.: Сільгоспосвіта, 1995. 328 с.
3. Заячук В. Я. Дендрологія / В. Я. Заячук. Львів. : СПОЛОМ, 2014. 676 с.
4. Методика визначення показників рекреаційної характеристики земель. Ірпінь: Укрдержліспроєкт, 2000. 18 с.
5. Новак Б. І., Порицький Г. О., Рафальська Л. П. *Геодезія* : підручник; Кабінет Міністрів України, Національний аграрний університет. 2-е вид., переробл. та доповн. К.: Арістей, 2008. 284 с.

Допоміжна література

1. Збірник технічних умов на класифікацію лісоматеріалів. ДП «Лісогосподарський інноваційно-аналітичний центр». Київ, 2019. 245 с.
2. Лісотакційний довідник / за ред. С.М. Кашпора, А.А. Строчинського. К.: Вініченко, 2013. 496 с.
3. Методичні вказівки з відведення і таксації лісосік видачі лісорубних квитків та огляду місць заготівлі деревини в лісах Державного агентства лісових ресурсів України. Київ: Держлісагенство, 2013. 29 с.
4. Подкоритов В. І. Посібник із вимірювання та оцінки якості деревини в круглому вигляді [Електронний ресурс] Режим доступу : http://www.enpi-fleg.org/site/assets/files/2111/manual_podkorytov_measuring_and_quality_assessment_round_wood.pdf